

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

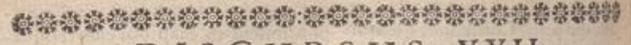
Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XXII. Ex Peccati Venialis malitia, extrema peccati mortalis
malitia infertur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45988](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45988)

Et adhuc mortales te non dignoscunt? non fugiunt, non eliminant? Imò adhuc cum voluptate committere non verentur? *Potesť aliquis gustare, quod gustatum affert mortem?* Estne possibile, ut homo se illá delecteretur, quæ Deo mortem accivit? Estne possibile, ut nihilominus temerario illi, & rebelli hosti in corde suo locum præstare velit, ad quem extirpandum Deus vitam suam infinitè sibi dile-

ctam amittere voluit? *Dedit dilectam animam meam in manu inimicorum ejus.* Dilectissimi, aut miranda vita est, aut miranda fides. Nihil magna repugnantia est credere, Deum, si ita loqui liceat, in Cruce peccatum destrueres, te in nihilum redegisse; hominem tamen tantam voluptate adhuc peccare, non aliter quam si mortem Christi vanam esse tabulam existimaret.

DISCURSUS XXII.

Ex Peccati Venialis malitia, extrema peccati mortalis malitia inferitur.

I. **N**on absque gravi causâ Deo placuit, ut in Mundi principio rebus sua nomina ab Adam imponerentur, quippe cum à Deo supereminenti scientiâ præditus esset, quemadmodum optimè creaturarum omnium naturam novit, sic etiam optimè cuius suam appellationem, quæ eam exprimeret, tribuere potuit.

Gen. 2. Quod vocavit Adam, ipsum est nomen ejus.

Nos e contra in ignorantia nostræ tenebris, quia sæpius præposterè res intuemur, ita quoque sæpius præpostera ipsis nomina imponimus, lucique tenebrarum, tenebris lucis nomen indimus. *Ponentes tenebras lucem, & lucem tenebras.* Imò ignorantia nostra non solum ad proprium & proportionatum rebus no-

men indendum inhables nos reddidit, sed etiam ad jam impositum bene intelligendum inepti sumus. *Judicatis an non verum loquar.* Peccatum Veniale etiam à viris Sanctitate conspicuis, Peccatum Veniale, peccatum parvum, & leve nominatum fuit. Sed quis est, qui veram vocis hujus significationem intelligat? Licet hæc cum Davide exclamare: *delicta quæ intelligit?* Quare hodie veritatem vobis inexpectatam probabo. Peccatum Veniale demonstrabo non esse Veniale, peccatum parvum non esse parvum, peccatum leve, non esse leve; non enim est leve, nec parvum nec veniale eo sensu, quo communiter à vobis accipitur. Ex hoc deinde peccati mortalis gravitatem inferam, pro consuetudine meâ & pro majori, quam unquam aliâ, desiderio meo, summum contra infer-

P. SEGI
HOMO CRI

male hoc monstrum hoc ultimo meo
 Dificultate odium vobis imprimendi,
 eo, quia omnimodam ejus destructio-
 nem obtinere non possum; ad gene-
 ralem illius detestationem vos in-
 ducam.

II. Jovinianus, & plures alij fa-
 mosi heretici, celeberrimi inter an-
 tiquos erroris instauratores sustine-
 re voluerunt; omnia peccata paria
 esse, & mortalia. Sed falsitas est
 manifesta. Non omnes morbi sunt
 corpori lethales; atque adeo neque
 omnes animæ infirmitates mortem
 illi adferunt. Aliquando constitu-
 tionis nostræ humores taliter inter
 se pugnant, ut vitam adimant; un-
 de hanc reparandi jacturam naturæ
 ipsæ non amplius supperunt; ali-
 quando humorum perturbatio non
 est tam nociva, ut natura omne
 suum damnum reparare non possit,
 ipsæque sanitati restitui. Idem
 prioribus contingit Animæ: quando-
 que adeo recti limites transgreditur,
 ut vitæ suæ principium, hoc est,
 charitatem erga Deum, perdat; qua-
 re tunc est quasi mortua; cum jactu-
 ram illam ex se reparare non possit,
 sed ad restituendam illam maxima
 Dei virtus necessaria sit. Tali in sta-
 tu versatur anima, quando graviter
 peccando ultimo fini suo terga ver-
 tunt; caducum aliquod bonum nan-
 ciscunt. Quandoque verò non eâ
 perveritate Anima tali alicui adha-
 ret bono; ut ab ultimo fine suo aver-
 tensa, adeoque à Deo gratiâ suâ pri-
 vatur; quare cum tunc saluum &
 integrum vitale suum retineat prin-

cipium, quod est ipsamet illa gratia,
 ipsius virtute omne damnum, quod
 passa est, reparare potest. In tali statu
 versatur Anima, quando solum ve-
 nialiter peccavit; atque adeo infir-
 matur, sed non est mortua. Attra-
 men pro majori adhuc à me dicendo-
 rum intelligentiâ notandum est, ali-
 quando ex ignorantia & inconside-
 ratione venialiter peccati, aut fragi-
 litate aliquâ, ut vocant, humanâ, quæ
 est quædam infirmitas à naturâ cor-
 rupta in animâ emergens. Subinde
 verò peccatur venialiter, sed ex pro-
 posito, & omnino deliberato ani-
 mo, & (quemadmodum viri Sancti
 loquuntur) apertis oculis, quod est
 idem, quasi spontaneâ animi & præ-
 visa perveritate in morbum sese con-
 jicere ideo, quod infirmitas non sit
 lethalis futura. Jam verò cum hodie
 de peccatis Venialibus mihi sermo
 sit, ostendendumque, quantum ea sint
 malum, protestor, me non nisi de se-
 cundis, quæ plene voluntaria, quia
 prævisa & intenta sunt, loqui cogi-
 tare. *Noli velle mentiri omne menda-*
cium. Inquit Spiritus Sanctus in Ec-
 clestastico. Non dicit *noli mentiri*
omne mendacium, sed dicit, noli velle
 mentiri. Non dicit, ne loquaris
 mendacium, quam parvum etiam il-
 lud sit; sed dicit, noli velle illud
 loqui, ut nos instrueret potissimum
 culparum venialium malum esse;
 non quando ex improvviso exsurgunt,
 quemadmodum quilibet humor no-
 civus non satis repressus facere solet;
 sed quando plenâ cum voluntate ad-
 mittuntur.

Ecl. 1.

NERI
 JUVENUS

I.

III. Primò igitur de talibus culpis assero, quantumvis peccata sint levia, non ideo tamen leve esse malum, sed omnino gravissimum. Nescio, inquit Sanctus Basilius, quomodo leve possit dici peccatum illud, quòd tamen aliquo modo est peccatum. *Quis est, qui peccatum nullum, cuiuscunque modi illud sit, leve autem appellare?* Et in veritate aut peccatum veniale Animam respiciens, à quâ committitur, aut Deum respiciens consideramus; si quantum Animam respicit, intueamur, certam quandam illud in eâ esse maculam reperiemus, quæ quidem partium proportionem, id est, intrinsecam & habituales in gratiâ sanctificante fundatam pulchritudinem, non tollit, externum tamen illum splendorem aufert, qui ad pulchritudinem talem illustrandam conducit; atque adeò minimum actualem illum decorem mutat, virtutem minuit, splendorem deformat, & majorem illam, quâ coram Deo totâque cælesti curiâ compareret, gratiam impedit. Si mente attentâ, quanta sit animæ pulchritudo gratiâ prædita, perpendere; quomodo, quæso, qualemcunque splendorem diminutionem æstimare levem possitis? Certè Regis alicujus filia vultu, luto, fuligine aut tetro alio colore asperso coram omnibus Aulicis suis non compareret; & Anima Sanguine ipsius Dei nobilitata, immortalis pulchritudinem suam, tam parvi faceret, ut voluntariam ejus diminutionem, aut ejusdem

minimâ in parte obfuscationem, quasi nihil mali putet; dum minima corporalis speciei macula, aut duntaxat tantum creat horrorem, quæ tamen aliud non est, quam flos campi manè vivens, ad vesperum livescens?

IV. Quòd si deinde in omnino ad Deum hæc transgressio quasi levis consideretur, quis illum unquam hoc dignam titulo æstimabit? *Quis est, qui levem autem appellare?* Deosententiâ suâ tam supereminens est, ut perfecte, tamque omni æstimacione nostrâ superior, ut summa, quæ in creaturas cadere potest felicitas, crederi debeat; plenissimè iustus illius factus facere; contra verò summum quodque malum æstimari debeat, etiam vel in levissimâ re illi displicere. *Leve nunquam est, Deum etiam in exiguo contemnere.* Inquit alio in loco Sanctus Basilius. Nunquam parvum malum est irreverentiâ illa, quæ in Legislatorem committitur, etiam in re parvâ. Verum est, ab eo, qui venialiter tantum peccat, dici non posse, divinam Majestatem vere contemni; cum saltem jam habitus ad comparatus sit, ut bonum illud, à quo ad peccandum inducitur, abominari velit, quotiescunque simile bonum à Deo graviter prohibètur, aut secum inimicitiam attraheret. *Quæ* qui tantum venialiter peccat, Deum quidem omni creature præfert, nec contra (quemadmodum docet Sanctus Thomas) sed præter legem operatur, potiusque modum legem quam suam ab illâ intentum pervertit.

In Regul. brev. inter, 4.

P. SEGR
Homo Cris

ite. Modum pervertit, quia legem
 illo cum rigore, quo debetur, non
 oblerat; finem verò non pervertit,
 enim cum tam Dei, quam proximi di-
 lectio sit finis legis, in illo actu nihil
 admittit, quo talis dilectio præscin-
 datur; sed solum in causâ est, ut ali-
 quantum diminuatur. Hoc totum
 quidem verum est, nihilominus ve-
 nialiter peccans, semper bonum in-
 creatum æquo minoris facit; & si
 non contemnit, ceruum tamen est,
 cum non tanti illud facere, quanti de-
 betet; & si soli illi divino, cui omnia
 debet, terga non vertit, saltem viam;
 quam vespertini ipsius ostendunt
 radij, non omnino sequitur. Verbo,
 negari non potest peccatum venia-
 le, aliquo modo divinæ opponi vo-
 luntati, id est, si non quoad finem,
 solum quoad modum præcepti; ne-
 gari non potest, gloriam, quam
 deus adualiter à suis creaturis re-
 quirit, diminui; neque etiam in-
 iuriari quis potest absolute loquen-
 do, ad Deo displicere, quare verissime
 Dei malum, quodam sensu, appellari
 potest. Malum est, quod quodam-
 modo est ordinis divini, perfectæque
 divinorum præceptorum adimpletio-
 ni opponitur; an igitur, repeto,
 leve malum nominari poterit? *Tu
 malum peccatum puta leve, nullum
 negligendum.* Caye, dicebat Christus
 Sanaeæ strigite; ne ullum defectum
 nunquam levem æstimes, ideòque cor-
 rigere negligas. Re ipsâ quoque
 Christus culpas minimas parvi non
 habuit; siquidem non tantum pro
 omnium hominum mortalibus, sed

& peccatis venialibus extinguendis,
 labores suos, sanguinem, cruciatum, &
 mortem ipsam divinam obtulit Justi-
 tiæ: quis igitur ex hoc quoque capite
 leve illud debitum atfirmare poterit,
 quod infinito venarum suarum the-
 sauro divinâ Justitiâ solvendum esse
 judicavit? Adhuc thesaurus indul-
 gentiarum non tantum in mortalium,
 sed etiam peccatorum venialium sa-
 tisfactionem, incessanter à fidelibus
 applicatur. An igitur ad illa tam va-
 lida adhiberetur Medicinâ, si levem
 in nobis morbum essetent?

V. At nihilominus dicatis, peccatum
 veniale vocari peccatum leve.
 Distinguo: si dicatis, *peccatum* leve
 vocari, concedo; sed si dicatis, vocari
malum leve, omnino nego. In ge-
 nere peccati est quidem leve, quia il-
 lud committentem absolute non red-
 dit sceleratum: non enim ex se pœnam
 meretur æternam; cum animam à sine
 suo non avertat, nec ex se hominem
 Deo inimicum constituat; sed in ge-
 nere mali est malum gravissimum,
 malum, quo non est majus, quam ma-
 lum æternum, hoc est, peccatum mor-
 tale & Infernus. Peccatum mortale
 est majus malum peccato veniali,
 quia, absolute loquendo, est malorum
 omnium possibile maximum. In-
 fernus est majus malum, quia cum illâ
 Dei in micistia conjuncta est, quæ
 nunquam cessat; cui gratia perpetuò
 subtracta est; quæ perpetuò à gloriâ
 separata est, quæque Summo bono in
 æternum privatur. Malum est, quod
 ordinata charitas extremo rerum om-
 nium abominabilem odio detestari

deberet. Caterum etiam aliquo sensu pejus ipsomet Inferno peccatum veniale dici posset; quia nullus casus dari posset, in quo unquam licite admitti potest. Atque adeo videtis Deum, supposito peccato mortali, alicui posse velle Infernum; nullo modo autem velle posse, ut aliquis peccatum Veniale vel unicâ solâ vice admittat; unde apparet malum culpæ etiam levioris, certam quandam imperfectam malitiæ infinitatem continere; quæ in nullâ penâ, quæ meretè pena sit, & non pena & culpa simul, invenitur; pena enim mera quandoque sanâ mente eligi potest, culpa verò electio nunquam est licita. Et fortè ad hunc sensum dicebat Sancta Teresa, necesse esse, ut quis hanc veritatem intelligat, eamque pro infallibili teneat, unam solam peccatum Veniale majus esse toto Inferno. Quarevis quilibet aliunde gravissimè ad Infernum evitandum obligatus sit; utpote qui ultimo sine irremediabiliter nos privat; nec sub gravi obligatione ullum peccatum Veniale fugere teneatur, quasi tale, per quod à dicto sine impetrando non excludimur, nisi ad tempus, id est, tantum, donec in Purgatorio delectum fuerit.

VI. Sed ut ad intentionem nostram redeamus. Quid judicatis nunc, Charissimi, de malo tali, quod malitiâ suâ, non nisi peccato mortali cedit & Inferno; imò in sensu quodam, si quoad penam seculis saltem consideretur, ne quidem ipsi cedit Inferno? Vos, qui tanti facitis causam aliquam

forensis perdidisse, facultates misisse, charissimorum vestrorum aliquem morte vobis sublatum fuisse, quomodo leve illud malum exilligere potestis, quod omnium creaturarum temporalium ruina majus est? Proponite oculis vestris terribillissimam illam stragem, à divinâ Justitiâ in universalis diluvio editam, quando et omnibus hominibus octo soli in via super terram remanserunt. Patet his temporibus mille hominum miliones in Mundo contineri, ita ut cum probabile videatur, tunc Mundum magis, quam nunc hominibus refertum fuisse, similiter probabile sit mortuorum numerum mille millibus longè superiorem fuisse. Ergo igitur, vos videre tantâ crudelitatem multitudinè terram operantem esse, oculosque circa tam enormem stragem atrolentes intra vos dicere: O immensum exterminium, à Deo inobedientiam inauditam! Attamen minus malum est, quam mendacium nunc grave. Equidem si levi aliquo peccato veniali, tam vastum potuisset impendi excidium, nec licitum fuisset, neque honorificum illud avertere: neque etiam bonum illud, quod ex generis humani liberatione restituitur, unius solius venialis culpæ malum propterea commissæ, unquam potuisset suppressere. Fingamus etiam Noënum in Arcam suam adeo fortunatam omnes creaturas viventes recipere potuisse, si propter hanc exceptionem vel levem inobedientiam, contra Dei voluntatem committere debuisset, minus malum fuisset omnes,

vid. Sum. rez. de Pecc. disp. 2. scilicet. 5. n. 18.

vide Syll. de cur. de q. 1. l. 1. n. 11. q. 1. 1. 2.

P. SEGI
HOMO GRIS

abque ullo remedio petire permisit, quod eos salvare & non obediret. Quid si miseri illi omnes elevatis, veribus Aram manibus, stentibusque oculis simul Noëmum rogassent, ut miseriam suam commotus, in navim se reciperet, liberam & altam voce eos repellere debuisset, clamareque; manere foris, maximum est malum vestrum, equidem agnosco illud; non est tamen malum, quod Deum conerit; est temporalis pena malum, quod nec horrore Deo est, nec ignominia; ideoque nec cum minima culpa malo comparari potest, quam propter vos admitterem: quare patientiam habete, & interite. *Longe melius est omnia corpora perire, quam ladi animam in venis mundi.* Totius Mundi visibilis minus malum est, quam culpam minimam assensum præbere, que tam in Animæ damnum, quam in divinæ gloriæ diminutionem verget.

VII. Hanc necesse est peccati Venialis habere ideam, beneque advertere, quando illud leve vocatur, non absolute, sed comparative intelligentiam esse; nec tunc considerari, quid in se ipso sit; sed quid sit peccato mortali comparatum. Sic angustia vocatur maris sinus respectu totius maris; & terra punctum vocatur tota terra respectu comparata; licet globus existant sit vastitatis, ut viginti duo milia miliarium in sua contineat circumferentia; & in quo tot Provincia, Principatus, Monarchia, tot campi, totque, tot montes, & syl-

væ comprehenduntur. Verum nos propter peccati originalis corruptionem infirmis illis similes facti sumus, qui apoplexiâ affecti, dimidiam amittere vitam. Quoad latus sinistrum, ex quo mala temporalia aspicuntur, ad ea timenda, sentienda & evitanda, toti & meri sensus suraus; sed ex latere dextro, quod mala animæ respicit, toti stupidi sumus, nec quidquam sentimus, nil suo pretio aestimamus. Unde intra nos dicimus: quid mali est tam parva iniquitas? Beata Catharina Genuesis, cum quodam tempore radio quodam celesti illustraretur, ut cognosceret, quemadmodum ipsa loquitur, quantum etiam ipsa minimi actus, contra Dei voluntatem committendi, umbra sit timenda, miratur, quod ob hanc visionem, non quamprimum horrore extincta fuerit. Profecto, pergit enarrare, si lux illa in unico instanti non disparuisset, existimo, licet mihi adamantinum fuisset corpus, in minima illud sensu abiturum fuisse. Nec unica quidem in venis gutta mihi remansit, quæ non congelata fuerit, & ad tantam me deduxit debilitatem, ut me morituram putaverim. At Deus me superstitem esse voluit, ut mirabilia hæc, quæ experta sum, aliis referre possem. Quapropter quid tandem erit peccatum Mortale, cum sola peccati Venialis umbra tam sit terribilis? Audite quæso, quomodo viri Sancti à Deo illuminata Animæ loquantur, & quam horrendum hoc vocent malum, quod vos leve dicitis.

II.

VIII. Leve non est Peccatum Veniale, si in se ipso perpendatur, adeoque nec parvum dici debet, si effectus ejus ponderentur. *Observa diligenter*, inquit Deus, *ne incurras plagam lepra*. Per hanc lepram à Doctoribus communiter Peccatum Veniale intelligitur, quod, sicut jam dixi, non quidem est mors animæ, sed quædam tamen illius contagio, ideoque extrema eum diligentia illam evitare necesse est. *Observa diligenter*. Illud in morbis præsertim funestum habetur, quod ad mortem disponat, viamque parent, quemadmodum fosfores & cunicularii furibundum exercitum præcedunt, à quo ultimum exterminium inferendum est. Ideoque magis perniciosus Peccati Venialis effectus ille est, quod animam ad peccatum mortale disponat, à quo mors ei infertur, dum Dei gratia, quæ vita illius erat, per hoc ab eâ aufertur. Quod duobus modis à Sancto Thomâ indicatis contingit; indirectè & directè. Primò quidem Peccatum Veniale indirectè disponit animam ad peccatum mortale, dum vallum illud aufert, quo torrens hic coerceretur, aggeresque solo æquat. Magnum contra peccatum mortale se defendendi munimentum est virtus. Hæc, licet secundum habitum non nisi à peccato mortali omnino destruitur, nihilominus quoad actum suum etiam, à Peccato Veniali deperditur. Magnes duos habet hostes: prior est ignis, qui attrahendi virtutem peni-

tus illi aufert; alter hostis est Adamas, qui suam eum virtute verè non privat, ejus tamen usum tollit. Eodem modo Charitas duos habet inimicos, unum majorem, qui est peccatum mortale, quique multarum virtutum ignis omne virtuosæ operationis principium illi aufert; alterum minorem, id est, Peccatum Veniale, quod quidem vigorem non adimat, sed illum impedit, diminuitque præsentia suâ fervorem, non quidem exiltere omnino non possit, sed ne potèr operetur. Haud aliter si Adamas agit contra magnetem, qui in illius præsentia licet virtutem præsertim attrahat, non perdat, attrahere nihilominus nequit, aut attrahens ferrum dimittit, & sic actu suo privatur. Hæc tamen inter virtutes mortalem & naturalem est differentia in perniciem nostram, quod naturalis (qualis est lapidum) si non operetur, nihil perdat, sed mortalis (qualis est Justorum) si ab operando desistat, magnum damnum patitur. Nihil enim est, quod quemvis bonum habitum magis enervet, quam ejusdem usûs continuata remissio. Quare actus virtutis intermittere sensim idem est, ac habitum illius perdere.

IX. Præter alia, quibus voluntas nostra à Divinorum mandatorum transgressione inhiberetur, multum confert subjectio illa, quam hæc ipsa voluntas Deo quasi supremo Domino suo profertur. Quod si ergo in rebus parvis ab hac subjectione se subtra-

Dicit.
24. 8.

P. SEGR
Homo Cris

hæc assuefaciat, etiam paulatim in rebus maioribus minus horrebit Deo repugnare, & contra illius præcepta recalcitrare. Quid causæ est, quod Veneris & Mercurij Stellæ, nunquam, sicut Luna, à terrâ Eclipsin patiantur? Ratio est illa, quia itinere suo parum à Sole recedunt, ita ut terrâ inter hunc & illas se interponendi opportunitas non relinquatur. Et hæc ipsa causa est, cur Sanctæ Animæ timentes, vel parum etiam à divino Sole distaret, nunquam Innocentiæ candorem amittant. Cùm contra alia liberè instat Lunæ vagantes, & pro arbitrio suo ab increato Sole recedentes terrenarum bonorum amori locum dent, et se interponat, felicissimaque gratia luce illis privet. Satis explicari non potest, quantum hæc libertas, quâ quodam altis Jussi utuntur, detrimentum adferat, dum quosvis intuentur vultus, cum quovis lexu sermocinantur, ad quasvis dant facetias, dant responsa, alter alterius manus levitate juvenili atterunt. Qui similes committit ineptias, statim respondet obprobrium; quid hoc mali est? idem dicunt spectantes; idem quin etiam saepe allerunt Parentes, qui hæc vident vel audiunt. Quid mali est? Malum est, de quo judicari non potest, quousque tendat; libertas enim illa in parvis impedimentum remouet, quo remoto ad majora procedatur. In principio, inquit Plutarchus, feras tantum homines interficiebant; sed venationis paulatim pertæsi, animalia etiam domestica occiderunt. Idem evenit in casu nostro. In principio

assuecit non nemo liberiori oculo, quo innocentem, ut ipsi videtur, feras insequendo delectationem venetur, quæ nulli nocet: sed deinde ab innoctâ prædâ ad strages domesticas magis nocivas procedit; ita ut denique non tantum iis, qui domierviunt; sed nec illis, qui in eadem domo nati sunt, honor & reverentia habeatur. Itē nunc & quaerite, quid mali est? Est malum principij; quod sufficere debet ad timorem vobis incutiendum; levis enim error in principio, in progressu maximus efficitur. *Principium virtute majus est, quam magnitudine.* *Arist. 2. de celo.*

X. Quod adhuc melius intelligitis, si consideretis, Peccata Venialia magno numero multiplicata, Justitiæ divinæ ansam præbere posse copiosiore gratiæ suæ opem recrahendi; quâ deinde anima destituta, non tantum in gravia labitur peccata, sed iis adeo inheret, ut nunquam ope seriæ penitentiæ resurgat. Et hæc est causa, cur Sanctus Augustinus dixerit; si idē parvi facimus peccata venialia, quia parva sunt, horrere saltem deberemus, quia tam multa sunt. *Si contempnis quando appendis, expavesce quando numeras.* *Tract. 1. in ep. Joan.* Deus inurbanitatis Animæ illius pertæsus, quæ non ab aliis, quàm iis, quibus penitus divinâ privatur amicitia, vult abstinere, non amplius lætam ipsi incipit ostendere faciem; non tam faciles ipsi præbet amplius aures; non tam frequenter amplius visitat, verbo, non tam liberaliter suas exhibet gratias, ut possi-

NERI
SIANUS.

pessima ipsius avaritia, quam erga
 ipsum ostendit, par pari referat.
Ps. 17. 27. Propter iniquitatem avaritia eius iratus sum, & percussi eum; abscondi a te faciem meam, & indignatus sum, & abiit vagus in viâ cordis sui. Magna profecto avaritia monstrositas est, quando Christianus tantis à Deo cumularis beneficiis, deinde tam ingratus est, ut tantum à gravioribus peccatis abstinere velit. Talis avaritia meretur, ut tam ingrati animam Deus iratus puniat, & quamprimum faciem suam ab eâ abscondat; id est, benignitatem suam & beneficentiam, majorémque ei auxiliorum copiam denegat, *abscondi a te faciem meam.* Et ut deinde eam præteriens, aliquantum recedat, impedimentaque in viâ salutis obtinenda objecta non removeat, *& indignatus sum;* unde denique sequitur, quod anima uberiori Dei ope destituta, continuis tentata periculis, ipsâ difficultate vincatur, perque latam voluptatum mundanarum viam, per quævis prata vegetur. *Et abiit vagus in viâ cordis sui.* In quâ eam sæpe miserè perire permittit, ita ut eam non ampliùs in semitam rectam reducat. O horrendum terminum, ad quem à tam levi principio via sternitur! Tandem ad ultimum præcipitium devenitur.
Eccl. 19. Qui spernit modica, paulatim decidet, hoc est, decidet à pietate, decidet à statu gratia in statum perditionis. Ut sacri sentiunt Interpretes.

XI. Ite nunc & parva dicite peccata illa, quæ tam horrendos possunt producere effectus! quantum pro-

fuisset Christiano illi, qui ad extremum deductus, diabolice consentit tentationi, quantum, inquam, illi profuisset, si speciali providentiâ, ne eam tentate possent, in illo articulo Demones retinuisset; aut ampliori quadam gratiâ eum confortasset, ut illorum manus effugere potuisset: sed negligentia suâ miser tantum amorem non promeruit, adeoque in certium delapsus est. *Qui negligit viam suam, mortificabitur.* Scruitatum ajunt, dum spirat ventus, à Ventoribus insequentibus nunquam capi posse; vento siquidem magnas illas alas explicatas implente adeo certius propellitur, ut navis remis velisque acta vix celerius provehatur; ventus autem remittente, ratissimè effugiet. Nos quoque in gravissimis tentationibus, præcipue in articulo mortis emergentibus, infernales fugimus Venatores nos insequentes: felices erimus, si ita fugientes vehementer aliquis Spiritus Sancti ventus afflet, propellatque; tali enim aurâ vellicantur nunquam impiorum, peccatorum nostrorum unguibus in prædam cœdemus. Quid autem fiet de nobis, si ventus non aspiret, aut tam debilis de remissis spirat, ut auxilij ordinarij qualitatem non excedat? Et nos peccatorum venialium, quæ indies committimus multitudine, adhuc speciali & superabundanti Dei ope indignos nos reddemus, & ne quidem ulla doloris signa ostendemus?

XII. Atque utinam saltem, donec tam immanis strages edatur, reverè multis peccatis venialibus opus esset!

Sed quod fidem ferè superat; Unicum
 solum aliquando sufficit ad ruina
 principium in miserâ animâ inchoan-
 dum. Putant nonnulli Judam per-
 versionem suam ab eo incepisse, quòd
 illicque licentiâ quendam elemosy-
 narum à Christo sibi creditarum par-
 tem inter cognatos pauperes distri-
 buerit, & quod leuiori hâc culpâ pau-
 perum auaritiâ suam foerit, auxe-
 ritque, ut tandem auri acquirendi
 obre adactus propriam Magistrum
 suam prodiderit. *Itaque Judam in
 uariarum nequitia precipitavit, ne-
 glecta minorum cautio.* An nun-
 quam auditis neglectam spinæ pun-
 cturam tam malignè degenerasse, ut
 penitus animi deliquium, denique mor-
 tem ipsam attulerit. Peccatum Veni-
 aliæ est febris quædam ephemera,
 aqua, non nego, humores non per-
 necantur. At quis nescit Epheme-
 ram sæpius in Hecticam immedica-
 bilem degenerare? Scintilla est, sed
 Deus avertat, ne Dæmon illam in-
 fuitare possit: non est ignis, qui inde
 accendi non queat. *Si sufflauerit in
 scintillam, quasi ignis exardebit.* Non
 potest satis explicari, nec concipi in-
 gens illud malum, quod à solo Pec-
 cato Veniali plenâ cum deliberatione
 ad illud prouenire potest; à tam tenui
 initio principio ad æternam perditio-
 nem transitur. Leo quidem laqueis
 intricatus à paruo forice vincula ejus
 protobente libertate donatus fuit.
 Concupiscentia nostra est plusquam
 Leo. Non est malum, quod à fauci-
 bus ejus formidandum non sit, nisi
 à Sancto Dei timore bene constricta
 R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. II.

& circumdata sit. Attamen parua
 nonnunquam culpa ingenti huic fe-
 reæ carcerem aperuit, reuinctæque
 etiam compedes soluit.
 XIII. Hæc igitur prima via est,
 per quam animâ ad peccatum mortale
 disponitur, viâ scilicet indirectâ.
 Secunda est directa, id est, viâ facilis
 consequentiæ. *Dum amantur vana,*
 inquit Sanctus Augustinus, *perpe-
 trantur mala.* Nonnunquam tantus
 in res vanas ponitur affectus, ut homo,
 ne id, quod vanum est, deserere co-
 gatur, etiam id, quod peccaminosum
 est, sectetur, jamque id ipsum pro fine
 sibi constituat, quod prius tanquam
 medium animo inordinato quærebat.
 Fœnum sæpenumero à se ipso, non
 ab alio igne, accenditur: ob nimiam
 enim vaporum multitudinem in tantâ
 congerie constrictorum, alter alterum
 foet, donec flammam concipiant,
 fœnumque cum ipso fœnilli in cineres
 redigant. Aspicite Iuuenem illum,
 qui solum fallendi temporis gratiâ
 Iuuenula sibi dilectæ ædes frequen-
 tat; cum illâ de rebus mundanis
 loquitur, confabulatur, & cum qua-
 dam leuitate eidem corridet. Pro-
 gressu temporis actus hujusmodi non
 graves, per integros deinceps menses
 repetendo, talem erga illam concipit
 affectum, ut quasi idolum veneretur:
 & quamvis hæc vivendi libertas in
 amante Filio summopere Patri dis-
 pliceat, isque deserere eam jubeat,
 licet illi interdicit deambulationes
 nocturnas, eumque minis terreat,
 & acrioribus verbis objurget, licet
 sub gravi penâ à dissolutorum juve-
 num

NERI
 stianus.

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

num societate eundem jubeat esse procul, nihilominus in re tam justâ filius obliuato animo obedire Patri detrectat, & in illius contemptum domum puellæ, cujus fascino illigatus est, frequentare pergit. De nocte armatus plateas inambulat, contractamque cum discipulis adolescentibus amicitiam mordicus tuetur; quin imò potius debitam negare mavult parentibus obedientiam, quam conceptum erga dilectam sibi puellam affectum abdicare. *Dum amantur vanâ, perperantur mala.* Plurimi hujusmodi actus inter duo similia co. da repetiti, quibus non nisi venialiter simul peccant, dum alter alterum accendunt, tantam possunt excitare flammam, ut absque illâ quam prius sentiebant, difficultate, jam magnâ cum delectatione tandem ad graviter peccandum inducantur.

XIV. Hæc ipsa dispositio adhuc facilius redditur, ubi Peccato Veniali communis est eum mortali materiâ, quemadmodum si proximo aliquid, sed parum, furto tollatur, aut si leviter fama alterius lædatur. Tunc enim peccatum veniale differt à peccato mortali, sicut magnum à parvo, id est, sicut Leuculus lacteus à Leone adulto, qui cum careat unguibus & dentibus, paulatim tamen hi crescent, & immanis sicut lanienæ instrumenta.

Veniale differt à mortali, sicut imperfectum à perfecto, ut puer à viro, ut docet Sanctus Thomas. Quare ut sapienter agamus, nullum peccatum quasi parvum contemnamus; licet enim in principio sit parvum, progrediente

*s. Thom.
2. 2. q. 68.
ar. 5.
ad 1.*

tempore adhuc magnum licet potest & si jam naturâ suâ parvum sit, proximam in effectibus suis fieri potest. *Quicumque totam legem servaverit, sedat autem in uno, factus est omnia rem.* Inquit Sanctus Jacobus. Quæ etiam hoc sensu intelligi potest; pro videre nos non posse, quousque peccatum veniale liberè in cor nostrum admisit tandem nos deducat; ab illo enim in scelerum & damnationis abyssum præcipitari possumus. Quare nullus hostis unquam contemni debet, cum ille, cujus nullam habita ratio, omnium aliorum terribilissimus fieri queat. *Sapientior est, & declinat a malo.* Et quo sapientior est, tanto magis timet; non aliter ac lepus, qui, quò magis annus crevit, eò profundius specum suum excavat, cum periculis completior evitatis multò sit factus cautior.

III.

XV. Verùm si tam parva caveret Christianis; ne in graviora labantur peccata, quis mirabitur, eos à levioribus ad hos lapsus disponentibus sibi tam parum cavere? hominem desperatum ad præcipitium præcipitem horror vir ad idem deducendum non absterret. Videamus igitur, an validioribus motivis, quam hucusque usi fuimus, facilius præsentem veritatem vobis persuadere queamus. Dico igitur, Peccatum Veniale non tantum ingens esse malum in essentia sua, nec solum ingens esse malum in effectibus suis, sed etiam in peccatis suis esse malum grande, ita ut, licet quidem

fit veniale, id est, remissibile, non tam illo sensu tam facile condonetur, quo communiter accipitur. Quod inde apparet, quia magnitudo delicti, nunquam melius cognoscitur, quam ex solutionis magnitudine: At nunc quis nescit, culpam quam vis esse debitum, eiusque solutionem esse penam? Quare ex hac satisfactione facile, quanta sit illius summa, deduci potest; quamobrem si reum aliquem ob delictum vobis incognitum à Justice ad executionem, ad Leonum Lunenam, aut ad repentinam mortem, ita ut nec sibi ipsi opem præstare, nec ab ullo alio implorare liceat, damnatum videretis, an tale delictum parvi faciendum diceretis? Et tamen similes penæ, & quidem à Justice divini in venialem culpam lateant, de qua dubitare nefas est, in puniendo modum excedat, que semper penæ rigorem misericordie melle solet aspergere. Sanctus Odo Abbas Cluniacensis refert, Sanctum Gerardum comitem à Deo oculorum usu privatum esse, quod elegantioris vultus puellam finis nimium oculis aspexerit. Sanctus quidam Propheta ob levem inobedientiam, ut à furibundi Leonis dentibus disceperetur, à Deo condemnatus fuit. Iudæ Machabæo ob contentas victorias à Dei hostibus reportatas tam glorioso, quod successu temporis nimiam in Exterorum auxilium spem posuerit, in medio triumphantium cursum vitam subito ablata fuit: ob alias similes culpas quoque subitanea morte extincti fuerunt, Uxor

Lothi quidem, ob curiosum aspectum in salis statuam conversa est; Oza Levita coram arca extinctus concidit, tantum quod manu, & actu minus religioso eam attigerit; Ananias & Saphyra uterque mendacii Rei, coram Sancto Petro prolaci, morte subitanea puniti sunt; quod tamen mendacium, ut fame si sentiunt Interpretes, non nisi veniale fuit. Sed hoc parum est; quid dictum estis, si vobis campum vastissimum cadaveribus oppletum, stragibus plenum, horrore equalentem monstravero? An non ex ingenti huiusmodi desolatione peccati, quod lanienæ huius causa est, gravitatem facile erit colligere? Audite igitur: David Rex Joabo exercitus Archistratego in mandatis dederat, ut totius in Regno suo Populi numerum iniret; & hoc ex quadam complacencia, quæ sentiebat ex eo, quod florentissimi Regni Dominum esset. Propter hanc gloriam, quæ coram hominum oculis non exigua laus, & boni regiminis species videri posset, Deus præcepit Propheta Gad, illi denuntiaret, aut septem annorum famem, aut trium mensium bellum, aut trium dierum pestem eligendam. Et quia tales inter angustias David ultimum Pestis flagellum acceptavit, in quo quasi minimam manus hominis sibi vendicaret partem, vix intra triduum septuaginta subditorum millia pestiferâ luc abrepta sunt. Charissimi, factum hoc momentis suis librate. Si Sicarius aliquis centum homines occidisset, illius pejus quam Dracōnem extirparet. Cur ergo tam

Vide Abul. in hunc locum.

Aug. con. Parmen. l. 3. Hieron. ad Dione.

2. Reg. 24.

Gaspar. Sanctius in hunc locum.

NERI
manus.

pari facitis Peccatum Veniale, quod Regno integro luctum induxit? Quot matres ob tenerimarum prolium suarum necem in lacrymas abiverunt? Quot filii parentibus, quot Sponsi conjugibus, quot uxores maritis orbatae sunt? Verum quidem est, etiam Populum aliorum scelerum reum, quae, ut notat Sanctus Gregorius, promeruerant, ut Davidis in hanc vanitatem lapsus à Deo permitteretur, ob quem tanta dein multitudo perire debebat; nihilominus sola illa vanitas causa fuit immediata, ex qua tanta hominum strages secuta est. Quid mali est, dicitis vos, feminam majori studio se comere, quam quo ad ornandum Altare uteretur? *Circumornantur similitudo templi.* Quid mali est, quod quodam fastu intret Ecclesiam, aliorum venerit obtutus & laudes, & dum à Sacerdotibus, hymni decantantur Deo, quibus & ipsa devotionem suam jungere deberet, aspicientiam se eliciat encomia? Denique totum hoc nihil aliud est, quam parum aliquid vanitatis. Esto, sicut dicitis. An igitur vanam gloriam non magis timetis, quam tigridem unguibus carentem, cum tanta Sanctitatis Propheta, qualis erat David, eam, ut supra dictum est, tam cruentam expertus sit? Poneamus Deum pari in vos severitate non acturum, an vero non contremiscentis, cum non ignoretis, eam vos promereri? Haec ambitio, ista superbia, illa sine ulla causa in templo confabulatio, ille de proximi defectibus jam notis sermo, haec tua ostentatio, ille aliorum

contemptus, illa licet levis altera prosperitatis invidentia, quae nullius momenti malum tibi videtur, nihilominus malum est, quod merito tibi, toti familiae, imò toti posteritati mortem adferre poterit. Quod si Deus, hanc à te penam non sumit, gratias illi age; toties enim ab eo vitam recipis, quoties ob culpas tuas eam perdere merebitis. Quid quod non tantum peccando venialiter, actibus praesertim delictatis, vitâ privati, sed nullis carnalissimè excarnificari merebitis. Adhuc, quid Sancta Catharina Senensis dixerit Deus, uti illa in suis rebus Dialogis: Scias, inquit filia mea, omnibus penis, quas Anima in hoc Mundo sustinere potest, integrum aliquam culpam condignè expiare non posse.

XVI. Sed quid adhuc juvat dubitare, cum Deus leve delictum longiore poenâ in purgatorio dignum iudicet? Ex Sancto enim virorum testimonio notum est, minimam Purgatorii poenam, omnibus hujus Mundi cruciatibus sensibiliorem esse, ita ut Sancta Brigitta eam in suis Revelationibus vocet incomprehensibilem; cum enim Animam separatam afficiat, illius gravitatem in hac vitâ sensibus nostris praepediti comprehendere non valimus. Profecto quicumque reum aliquem solum per unam horam vivum in igne servare possit, tormentorum Tyrannorum excogitasset. Quid ergo eum vivum non unica tantum hora, sed multis annis in Purgatorio flammis

mis durare? Unicus solus annus
 octies mille septingentas sexaginta
 sex horas continet. Judicate ergo,
 quam abominabile sit coram Deo
 peccatum illud veniale, quod tam
 curam à Deo penam puniri potest,
 lapsusque punitur. *Unumquodque*
quale sit, ignis probabit. Ignis
 illeo terribilis clarissime ostendit, an
 transgressiones nostrae tam leves sint,
 quemadmodum Fidei nostrae debili-
 tas nobis exhibet; praesertim ubi con-
 sideraverimus, tantae justitiae severi-
 tate etiam in ipsosmet amicos suos
 Deum animadvertere. Sanctus Gre-
 gorius Turonensis refert Sanctum
 Martinum Beatae Vitalianae sepul-
 chrum visitantem post longas preces
 à Sancta petiisse, quale esset gaudium,
 quo nunc ex visione beatifica frue-
 retur? Respondit Sancta Virgo:
 nihil mihi constat de gaudio, quae ad-
 huc in Purgatorio illam ergo Sanctis-
 simam Christi Passionem luere cogor
 reverentiam, quando feria sexta
 cinerum nos capitis lavi. Sanctus Gre-
 gorius Magnus etiam recenset, Pa-
 schalium Diaconum, irreprehensibi-
 lis vitae virum, solo vestium contractu,
 cum mortuum, malignos spiritus ab-
 egergumeni cujusdam corpore fugas-
 se; nihilominus quod certi cujusdam
 Laurentij ad Pontificatum Romanum
 anhelantis ambitioni adhaesisset ali-
 quantum, ad ferventissimas quas-
 dam thermas, crudelissimam profectio-
 nis Purgatorii speciem, à Deo relegendum
 fuisse. Sanctus Petrus Damianus.
 Author est, Sanctum Severinum Ar-
 chiepiscopum Colonientem, quod

horas canonicas absque debita tem-
 porum distinctione recitavit, ut pro-
 agendis majoris momenti in aula ne-
 gociis liberior esset, cuidam Sacerdoti
 flammis circumdatum apparuisse
 aëroacribus, ut apprehensa illius ab
 eo manus usque ad ossa consumpta
 fuerit. Hæ sunt divine Justitiae de-
 monstraciones, ut, quanta sit ejus-
 cunque culpæ etiam venialis gravi-
 tas, apprehendamus. Et nos adhuc
 parvam illam vocabimus? *Pœna non*
debet excedere culpam. Si ergo pœna
 sint tam acerba, quomodo illarum
 culpas audemus contemnere, imò
 etiam per jocum ridere? Si jocus ef-
 fet, tam gravibus se onerare debitis,
 Deus nunquam tam gravem solutio-
 nem exigeret. *De minimis non curat*
prator. Non decet supremum Gu-
 bernatorem in sententiâ de rebus mi-
 nimis ferendâ occupari. Quare ubi
 suprema Majestas aliquid decernit,
 non ludicras, sed maximi momenti
 res esse tenendum est. Nimia olim
 severitatis arguebantur Consules Ro-
 mani, quod, postquam tantâ cum glo-
 riâ bello Africano finem imposuisset
 Scipio, eum ad reddendam impensa-
 rum rationem vocaverint. At Sancti
 illi, de quibus locutus sum, trium-
 phantium more, Mundo ipso, se suis-
 que sensibus & inferno devictis ex
 hac vitâ discesserant. Quomodo igitur
 enormis non posset dici rigor
 parvorum defectuum, durante hoc
 bello, commissorum, rationem exi-
 gere, si verè defectus illi parvi fo-
 rent, & non potius magni momenti
 essent debita?

*C. for-
 miter
 ff. fin.
 de sum-
 trin. &
 fid. casth.*

*Plusar.
 in Scip.*

XVII. Denique aufcultate, an unquam tanquam locus Peccatum Veniale despici possit. Casus ille contingere potest, ut propter Peccatum Veniale anima aeternas penas luere debeat. Siquidem Peccator Divinam privatus gratiam moriens, secumque cum peccato mortali, quo illam amiserat, peccatum veniale in Orcum adferens, non solum gravis illius transgressionis causa, sed etiam propter hanc leviozem culpam non extingam aeternas in barathro illo penas dare debet; quia sicut in Inferno non remittitur culpa, sic quoque nullus erit penam remittenda locus; quare utraque erit aeterna; conveniens enim est, ut ille sibi ipsi semper in penis suis displiceat, qui peccatis suis, quae commisit, semper Deo displicere non erubuit. *Peccata vestra absconderunt faciem ejus a vobis.* Ecce penam vestram in perpetuum a summo bono separatione ab Isaia descriptam, *Manus enim vestra polluta sunt sanguine.* Ecce peccata vestra per manus pollutas significata. *Et digiti vestri iniquitate.* Ecce peccata venialia per digitos expressa. Haec & illa, ut videtis, quemadmodum Oleaster commentatur, funestae illius & nunquam finientis punitionis simul causa adducuntur. *In Inferno nulla est redemptio, hoc est, nec redemptio a culpa, nec redemptio a pena.* Ad confirmandam hanc doctrinam a me allatam, praeter plures illustres alios Doctores, Angelicus Seraphicus, id est, Sanctus Thomas & Bonaventura consentiunt, quorum sola sufficeret sententia, si

non jam in Scholis esset communissima. Quare cum talis culpa tantis in hac vita mereatur afflictiones, tantis semper in Purgatorio, imò etiam in ipso Inferno subire cogatur, quomodo illam impofterum despiciere poterimus, quasi ejus remissio esset tam facilis & absque ullis sumptibus impetrari queat? Illud Atlice montorium, quod mitiori vocabulo *Caput bonae spei* nominatur, quandoque tantas patitur tempestates, ut a nautis murato nomine, *Caput Leonis* appellari solear. Optarem nos quoque ita facere, ita ut malitia, quam in se omne peccatum veniale continet profunditatem, nec non eam, quam in animam excitat, tempestatem, scopulos & syrtis, tamque locustosi, id quae tandem deducere possit, naufragia considerantes, nomen illi unanimiter mutemus, & saltem privatim in corde nostro peccatum non veniale, non parvum, non leve, sed grave in essentia sua, magnum in effectibus, & in penis excedens mensuram vocemus.

IV.

XVIII. Veruntamen neque hic praecipuus est fructus, quem ex hodierno Discursu haurire debetis. Maximus fructus hic esse debet, ut extinde colligatis, quam grave malum sit quodvis peccatum mortale. Arduum est, ex planta pedis justam hominis staturam designare. Imò fama est, Phidiam sculptorem eximum non solum ex pede, sed ex ungue totam ingentis Leonis molem dimensum esse. Ita & nos facere deberemus. Ex

Syl.
Mauv.
de aeth.
lum.
q. 44.
n. 13.
Th. 19. 2.

nimo ungue, id est, ex minimo peccato, quadam proportione, quanta & quam vasta sit bestia illius infernalis moles, hoc est, peccati mortalis, imaginari nobis deberemus. Ponamus enim Mundum adeo corruptum, qualis est modernus, ab aeterno fuisse, in eoque infinitos semper homines supra terram vixisse; ab hoc igitur tempore infinita consequenter commissa fuissent peccata venialia; attamen hoc ingens peccatorum mare unius solius culpe mortalis profunditatem non aequaret. Ratio autem est illa, quia cum peccatis venialibus homo nihilominus manet in viâ, quæ ad finem ultimum conducit, licet minus debite ad illum tendat; at peccato mortali inquinatus absolute ultimo fini terga vertit; quare infiniti venialiter peccantes unius mortaliter delinquentis malitiam non aequant; quemadmodum in stadio pro bravio currentes, sed claudicantes, hoc defectu suo uni soli non æquivalent, qui contempto bravio, quantum potest, currente stultissime ad terminum oppositum converteretur. O quanta igitur est in peccato malitiæ abyssus! Quis fundum illius attingere poterit? Si unum solum peccatum veniale tam grave malum est, quemadmodum hodie vidimus, quantum malum non peccatum mortale erit, quod infinitis peccatis venialibus, infinites gravius est & deformius?

XIX. Quæ propter quidquid adhuc in peccati detestationem generaliter accepti adduci potest, finiamus pulcherrimis illis Ecclesiastici verbis, ad

debitam erga hoc monstrum immane abominationem magis impræmendam aprissimis. *Quasi a facie Colubri fuge peccata: si accesseris ad illa, suscipiet te.* Non solum, inquit Deus, peccata, sed etiam aspectum illorum, tenuem speciem, & ut ita dicam, ipsorum umbram fugiendam esse; deliberandum non esse, licetne tentationi consentire an non; quemadmodum nemo deliberandus hæret, an serpentem, quem licet à longè adrepentem videt, effugere debeat.

XX. *Quasi a facie colubri fuge peccata.* Non solum peccatum grave, sed etiam id, quod leve videtur, fugitote: *Peccata.* Multi Philosophi non positivam in corporibus levitatem, sed tantum majorem aut minorem assignant gravitatem. In genere mali moralis hanc opinionem verissimam esse vobis persuadete. Nullum esse malum positivè levè, sed omnia esse, aut minus, aut magis gravia, prout omnino finem impediunt, aut ejus assecutionem difficilem reddunt. Non posse malum illud esse levè, quod integram Dei voluntatem nobis adimplere non permittit. Non posse levè esse illud malum, quod ad gratiæ tam actualis, quam habituales iacturam nos disponit, ut gloriâ illâ in caelis nobis præparatâ æternum privemur. Non posse malum illud esse levè, quod poenis in purgatorio subeundis omni apprehensione nostrâ favoribus nos subicit. Si sciret homo, quantos dolores ob minimam contra Dei voluntatem habitam detestationem subire deberet, ajebat Christus Beato Henrico Sufoni, mallet sibi sapius

Esai. 26.

C. 2. 3.
de rumpi-
bis.JERJ
HANNUS

sepius de die caput amputari, quam unquam illā gaudere.

XXI. *Fuge peccata.* Sed supra omnia, Charissimi, fugite peccatum mortale, quod propriè peccatum est, pluresque ob causas tam luctuosum meretur nomen. Desidero enim vice ultimā hac justam tanti mali æstimationem in animis vestris impressam relinquere. Quare primò considerate vastitatem ipsius esse omnimensurā majorem. Peccatum enim mortale omne possibile mali genus in se comprehendit. Aliamala sunt mala particularia; Paupertas divitiis, non aliā re nos spoliat, infamia solum aufert honorem, morbus sanitatem tantum tollit, & sic de cæteris: at peccatum est malum universale, quod omne malum in se comprehendit, omnèque bonum nobis aufert. Præterea malum quoddam est, quod nocet omnibus. Deo nocet (non quidem intrinsecè, quod impossibile est) sed eo modo nocet, quo nocere potest, id est, extrinsecè quoad gloriam illi debitam, & obsequium, quod à Creaturis suis exigit. Nocet Beatissimæ cæli Incolis, quia concive illis privat, de quo per infinita secula sibi complacerent. Nocet animabus Sanctis in Purgatorio detentis, quas privat auxilio, quod ex bonis operibus hominis in Dei gratiā viventis sperare possent. Nocet Sanctæ Ecclesiæ Catholicæ, cujus putrida quædam reddit membra, ideòque ferro & igne digna efficit. Ipsi etiam nocet Inferno, cui novos transcribit reos, novosque ad augendum incendium titiones injicit. Verbo,

Peccatum mortale ex impiis totæque pestiferos facit Dracones, à quibus regiones vicinæ inficiuntur, contagioso halitu suo edunt stragem, quam dentibus non inferrent.

XXII. Eodem modo mensurā illā adæquat malum hujus altitudo; intolerabili siquidem superbiā suā se supra Deum ipsum collocat. *Advorsatur & extollitur supra omne, quod dicitur Deus.* In Deo infinitæ sunt perfectiones, infinitæque causæ, proprias quas nostrum meretur obsequium. Supra omnes autem has perfectiones propria voluntate suā peccator se extollit, contraque omnes has rationes caput erigit; nec aliud vult, quam quod sibi placet; ita ut in actionibus suis, quoad malitiam tenebrosam quædam Omnipotentis malefactoris similitudine, se ipsum primum principium & ultimum finem constituat. *Faciendo impune, quod non licet.* inquit Sanctus Augustinus, *tenebris Omnipotentia similitudine.*

XXIII. Sed Væ temerario illi, qui Magno Factori suo contradicit. *Væ qui contradicit filio suo!* Peccator siquidem tam superbus, qui supra cæli altitudinem se extollens, plus exte vult, quam ipse Deus, in Errorum abyssū demergetur. *Et tu Capharnaüm usque ad cælum exaltata, usque ad infernum demergèris.* Quare etiam omnem mensuram excedet ipsius profunditas. Peccatum enim summa est à Primo esse elongatio; unde non est possibile, profundior in veniri abyssum, quam illam, in quam quivis peccator culpa sua se præcipitat. Inter Deum & ipsam

Vide Del-
larm. de
gemis.
h. 22.

P SEGN
Homo Cris

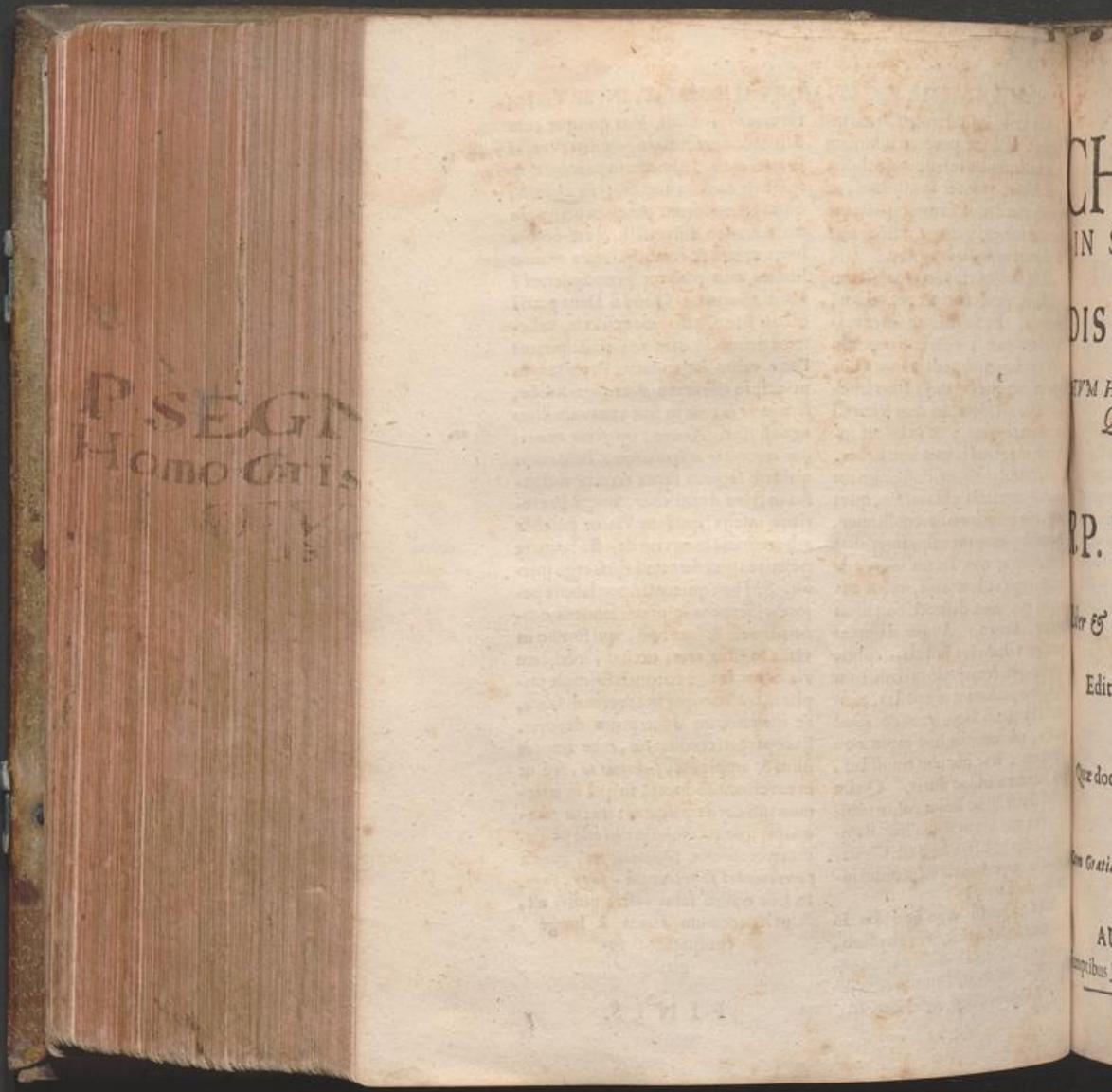
infinitæ quoddam distantie Chaos in-
terjacet, idè que propter summam
hanc separationem infelix majori affli-
ctur dolore, quam si in nihilum, ex
quo ingratus divinæ Creatoris virtute
excitatus fuit, redigeretur. *Melius erat
illi, si natus non fuisset homo ille.*

XXIV. Denique superat mensuram
mali hujus, quod continet peccatum,
longitudo. Ex suo enim genere ma-
lum est æternum; cum nullis natura
polleret viribus, quibus damnum illius
reparare, tamque ingenti vulnere me-
dici possit. Videte, an non veritati
consecrantes loquar, & in ipsam in-
fernam, ubi gratia locum non habet,
oculos vestros conjicite. Postquam tot
æthereæ atomorum sunt milliones,
divinæ cuiusque culpa inter illas
atomas adhuc vivit immortalis, ad-
huc tam vegeta est, ut antè, neque ad-
huc vel minimum destructionis illius
apparere indicium. Augeat flammæ
quousque vult divina Justitia, depluat
semper major, & major in maledictum
illud caput pœnarum tempestas, exo-
retur Pharetram Sagittis, in cor illud
missis, nihilominus hoc caput non
dissolvetur; hoc cor non emollitur,
huc peccatum adhuc durat. Quàm
maledicta est igitur hujus culpæ rubi-
go, quæ tantis non absumentur flam-
mis! Quàm pestifera hæc est Conta-
gio, quæ ne quidem tot seculorum in-
teritio purificatur!

XXV. Quod si ergo unquam in
peccatum lapsi fueritis, Ecce abyssum,
in quem cecidistis, abyssum, cujus lon-
gitudo, profunditas, altitudo & vasti-
tudo. *P. Segneri Christ. Instr. Tom. II.*

tas carent terminis. Vos quoque cum
Salomone exclamare potestis? *Pene fui Prov. 5.
in omni malo.* Labendo in peccatum in
14.
quodvis malum incidi, in malum,
quod est malorum omnium origo, in
malum adèd universale, cui omnia
bona creata & creabilia intra naturæ
limites non possunt præponderare?
Fui in omni malo. Quòd si Deus gratiã
suã ex hac abyssò vos extraxit, velle-
tisne denuo in eam vos præcipitare?
Bene velim attendatis, Peccatum in
principio esse suave, *si accesseris ad illa,
suscipiens te,* at in fine venenum illius
agnosceretur. *Nonne cognoscent omnes, Psal. 13.
qui operantur iniquitatem?* Immensus
quidem serpens supra terram disten-
sus in sylvâ dormiebat, quem præte-
riens infelix quidam Viator putabat
arborum esse in terram dejectam, quare
quietis capiendæ causâ ejus tergo in-
scidit. Sed heu quietem omni labore pe-
jorem! Serpens se premi sentiens, om-
nem ignem & furorem, qui somno in-
venis sopitus erat, excitat, infelicem
viatorem longâ corporis sui mole im-
plicat, tractumque in cavernam suam,
ac membratim discerptum devorât.
Ecce peccati comitatem, ecce amores
illius & amplexus, *suscipiet te,* sed ut
in cavernam abducatur, in quâ in æter-
num tuo corde pascatur, ita, ut nun-
quam, quæ sola solatio tibi esse posset,
mortem adferat. *Quamobrem, quasi à
facie colubri fuge peccata; fuge, fuge.*
In hoc omnis salus vestra posita est,
ut peccatum etiam à longè
conspectum fu-
giatis.

FINIS.

CH
IN S
DISC
VM H
Q
P. I
E
Editi
Que doce
om Gratia
AU
scribitus J